

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubljana, petek 21. junija 1940

Cena posamezni številki din 150

Ukrepi proti tezavraciji

Tezavracija, na katero je tudi naš list že ponovno opozoril, zavzema vedno večji obseg in nekateri menijo, da je ena tretjina vsega obkoka bankovcev tezavrirana. Jugoslovanski Kurirč poroča, da se z mnogih strani predlagajo energični ukrepi proti tezavraciji, ker ta ne donaja nobene koristi lastnikom tezavriranega denarja, zato pa tem bolj škoduje gospodarstvu, ker mu odteguje za gospodarsko delavnost potrebni kapital. Zaradi tezavracije pa tudi ne prihaja denar v denarne zavode in še kolikor pride vlog, jih morajo imeti denarni zavodi vedno pripravljeni, da jih izplačajo na zahtevo vlagateljev.

Tezavracija je v resnici škodljiva in ukrepi proti njej so umestni, zelo pa dvomimo, da bi bili umestni ukrepi, kakor jih predlagajo nekateri. Po informacijah Jugoslov. Kurirja predlagajo nekateri žigosanje bankovcev. To je sicer star in že dostikrat uporabljen recept, ki pa se ni nikdar obnesel. Kajti žigosanje bankovcev pomeni pravi alarm za nalaganje denarja v vse mogoče stvari, samo ne v produktivno delo. Žigosanjem se sicer spravijo bankovci na dan, zato pa se njih lastniki čim bolj potrudijo, da jih nalože v nepremičnine in tudi premičnine. Posebno v današnjih časih bi moglo žigosanje bankovcev zelo pognati navzgor vse cene, ker bi se povpraševanje po blagu povečalo, vsako povpraševanje pa dvigne cene.

Žigosanje bankovcev pa more imeti še druge slabe posledice. Predvsem more nevarno omajati zaupanje v denar, ki je danes še prav posebno potrebno. Tako nevaren je predlog o žigosanju bankovcev, da bi bilo najbolje, če se o njem sploh ne bi govorilo.

Tudi druga sredstva, ki se predlagajo, kakor prisilna posojila in podobno, ne obetajo posebnega uspeha. Če se hoče res uspešno nastopiti proti tezavraciji, potem je le eno sredstvo, ki je preizkušeno kot dobro: dati se mora kapitalu možnost, da se dobro plašira, da se tezavracija ne izplača. Tudi oni, ki shranjujejo denar v nogavice, bi ga raje koristneje porabili, če se ne bi bali za svoj denar. Treba je torej ljudem vzeti ta strah za denar in tezavracije bo hitro konec.

Danes je položaj takšen, da je tudi vsaka nova ustanovitev podjetja obremenjena s tako velikimi dajatvami, da je zaradi njih dobičkanost podjetij ogrožena. Kdo bo vendar ustanavljal nova podjetja, če pa se mora bati, da bo zaradi previsokih davkov obličen, še preden bo njegovo podjetje začelo obratovati? Najprej je treba napraviti vabljivo ustanavljanje novih podjetij z raznimi ugodnostmi, potem se šele more razviti podjetnost, ki je najboljšo sredstvo proti tezavraciji.

Tudi dvig gradbene delavnosti more zelo omejiti tezavracijo. A tudi tu je še široko polje dela. Ne eno naših velikih mest se ne more ponašati z zadostnim številom cenovnih delavskih in meščanskih stanovanj. Zakaj ne pospešujemo naše občine zidavo takšnih hiš? Zakaj ne dovoljujejo za takšne hiše davčne prostosti za prva leta, zakaj ne prevzemajo jamstva za

rentabilnost teh hiš, zakaj ne dovolijo za te hiše drugih ugodnosti, kot nižano kanalsko pristojbino, cenejšo električno svetlavo itd.? Nobenega dvoma ni, da bi se s sistematičnim pospeševanjem zidanja takšnih hiš gradbena delavnost silno povečala in da bi se marsikateri odločil, da raje naloži svoj denar v takšne hiše, kakor pa da ga brez koristi drži doma.

Tezavracija denarja je le reakcija na neurejene razmere, ko ljud-

je nimajo prave prilike, da bi denar plodno nalagali. Iz tega stališča se mora presojeti tezavracija, ne pa misliti, da se z od zgoraj dekretiranimi ukrepi tezavracija odpravi. Dosedaj so se izkazali vsi ti od zgoraj dekretirani ukrepi kot slabi in ni upanja, da bi bilo v bodoče kaj boljše, ker tudi naša uprava ni na tej visoki stopnji, da bi znala vse te ukrepe tudi dobro izvajati.

Boj proti tezavraciji je potreben, ker je tezavracija za celoto

res škodljiva. Toda tudi ta boj se mora bojevati s pravimi sredstvi, da se ne dela s tem bojem škoda na drugih poljih. Tezavracija se mora odpraviti na način, da bo tezavrirani denar prihajal v gospodarstvo, da bo čim bolj krožil, da bo oplajal gospodarsko življenje in ustvarjal možnosti za vedno nove gospodarske eksistence. Na samo povelje pa tezavracije ne bo konec, kakor so to izkušnje iz prejšnjih let že več kot zadostno dokazale.

ti le stalen odbitek od vsakokratne detajlne cene. Tako detajlne cene v trgovini na veliko morajo pa biti stalne, ker bi sicer mogle industrijske rafinerije znižati cene tako, da bi vse kupce pritegnile k svojim črpalkam in si s tem zagotovili monopol.

Cena na debelo naj se za bencinsko mešanico določi 10% nižje od vsakokratne detajlne cene. Predvsem pa se naj za detajlno ko za trgovino na veliko določi cena od litra, ne pa tako kakor sedaj, ko je določena v detajlni trgovini cena po litrih, v trgovini na debelo pa v kilogramih.

To je potrebno predvsem zato, ker se specifična teža bencinske mešanice zelo spreminja. Poleti je ta za liter bencinske mešanice 0,745, pozimi pa 0,760 kg. Poleti je torej ta teža znatno manjša in s tem zaslužek večji. Tako znaša poleti bruto zaslužek pri prodajni ceni 6,40 din in nabavni ceni 6,12 din 0,28 din, pozimi pa pri prodajni ceni 6,40 in nabavni ceni 6,24 din samo 0,16 din. Razlika bruto-zaslužka znaša torej 0,12 din, t. j. za 42,85% nižja ko poleti.

Da je zahteva po 10% bruto-zaslužku detajlsta upravičena, dokazuje tudi to, da je bil tudi v Nemčiji določen isti zaslužek, sedaj med vojno, ko je zaradi manjšega prometa zaslužek padel, pa celo na 14—15%.

Se jasneje pa se to vidi iz naslednje kalkulacije:

Pri letnem prometu 50.000 litrov bencinske mešanice, ki je že nadpovprečen, bi znašal 10% bruto zaslužek (50.000 l po 6,40 din = 320.000 din) 32.000 din.

Od tega zaslužka je treba plačati:

za uslužbenca	13.000
bolniško blagajno	1.620
mestno pristojbino	1.000
najemnino za lokal	1.350
5% amortizacijo za črpalko	1.500
kurjavo	600
razsvetljava	180
1% kalo pri prodaji 50.000 l	3.200
1% bruto-prometa za razne druge stroške ko pisarniški material, telefon, poštino itd.	3.200
skupno torej din	25.650

Vsi ti stroški so tako nizko kalkulirani, da nižji sploh ne morejo biti.

Pri letnem bruto-zaslužku 32 tisoč din in režijskih stroških v višini 25.650 din znaša torej dejanski čist dobiček le 6.350 din. Od tega pa je treba odšteti še drž. davek in samoupravne doklade. Amortizacija investiranega kapitala pa se tu sploh ni vštela. Tudi riziko ni všteto. Zaslužek 6350 din ali nekaj nad 500 din mesečno je torej tako minimalen, da ne daje trgovcu niti najskromnejše eksistence.

Zato je zahteva trgovcev s tekočimi gorivi v polnem obsegu upravičena.

Fakturiranje v markah

Jugoslovansko-nemški gospodarski odbor sporoča vsem uvoznikom blaga iz Nemčije, da velja odslej samo fakturiranje v nemških markah. Isto velja tudi za naš izvoz, da se torej neha dvovalutni račun pri državnih bankah in pooblaščenih zavodih. Drugačno fakturiranje odloča Narodna banka na prošnjo. S tem se hoče zagotoviti, da dobe Nemci vedno poln, po deviznih predpisih določen znesek. Velja pa to samo za plačila blaga in ne za druge terjatve.

Produktivno in nabavljialno združništvo

Prvo ustvarja bogastvo, drugo živi na račun celote

Pred dnevi smo imeli priliko, da smo si ogledali Venčaško vinogradarsko zadrugo v bližini Arandjelovca. Njen simpatični predsednik Mihajlo Stojić nam je razkazal velikanske kleti zadruga in opisal kratko njeno zgodovino in njeno delo. Ustanovilo jo je 15 vinogradnikov okraja, ki svoje vino kar niso mogli spraviti v denar niti za skromno ceno. Danes prodajo zlahka vse svoje vino, ki ga pridelajo okoli 2 milijona litrov letno in za dober denar. Tudi po 10 din dobi vinogradnik za vino. Predsednik Stojić je poudaril, da tega uspeha niso vinogradniki dosegli sami, temveč so jim pomagali tudi nekateri idealni intelektualci, katerim bodo vedno hvaležni. Ti so jih naučili pravilno kletariti, ti so jih vzgojili, da so polagali na kakovost vina največjo važnost in ti so jim tudi pomagali, da so našli kupce za svoje vino. Danes proizvaja zadruga ne samo namizno in buteljčno vino, temveč tudi »šampanjec«, »konjak« in vermutsko vino. V zadrugi prakticira tudi simpatičen mladenič iz bližine Novega mesta, ki je že izučen v stroki, ki pa nam je priznal, da se je tu v Venčaški zadrugi že zelo mnogo naučil in da se bo še marsikaj naučil.

Tako je dobro delujoča vinarška zadruga silno dvignila blagostanje vsega okraja. Samo pomislimo: Če doseže za svojega člana le 1 dinar več pri litru, je pridobila vsem zadrugnikom že 1 milijon din. A marsikatero leto jim je pridobila tudi več, da ni pretirana trditev, da ves okraj živi od dela te zadruga.

Ne rečemo, da je Venčaška zadruga edina tako dobro delujoča zadruga v državi in da nimamo tudi v Sloveniji enako koristnih. Če omenjamo to zadrugo, jo omenjamo tudi zato, ker je postala znana širši javnosti po obisku sovjetskega poslanika Lavrentijeva, ki se je počutil v tej zadrugi silno dobro.

Primer Venčaške zadruga pa naj služi kot primer, kako koristen posel opravljajo produktivne zadruga. Zato so trgovci tudi vedno naglašali, da zaslužijo produktivne zadruga vso podporo javnosti in po potrebi tudi posebne privilegije. Kajti te produktivne zadruga večajo gospodarsko silo naroda in množe ljudsko blagostanje, pa naj bodo to strojne, živinorejske, kreditne, vinogradniške ali druge. Vse te zadruga imajo le en namen, da s složnim delom, pravim združnim delom dosežejo to, kar posamezniki med njimi ne

zmorejo. Njih namen je v prvi vrsti povečanje ali zboljšanje proizvodnje, šele v drugi vrsti in le kot naravna posledica prvega cilja — lastna materialna korist. Vsaka teh zadruga opravlja delo za ves okraj in njeno delo dviga gospodarsko silo vsega okraja.

Te zadruga dajo nekaj celoti, zato smejo od celote tudi nekaj zahtevati.

Sedaj pa pogledjmo delo naših nabavljialnih zadruga. Tudi njih delo bi moglo biti koristno, če bi na primer spravljale na trg blago, ki ga sicer ni mogoče dobiti, ali če bi dobavljale kmetovalcu orodje in druge potrebščine, s katerimi bi se mogla poceniti njegova proizvodnja. Tudi če bi bile te zadruga regulator cen na trgu, bi imele neko upravičenost. Toda vsega tega dela pri naših zadrugah ne vidimo in zlasti v sedanjih časih se to še posebej dogaja. Vse te naše številne nabavljialne zadruga nudijo svojim združnikom včasih blago po nižjih cenah ne zaradi svojega boljšega dela ali zaradi svoje združne požrtvovalnosti, temveč edino zato, ker uživajo neke ugodnosti, ki jih legalna trgovina nima. Te zadruga ne dajejo celoti, temveč prejemale od celote in samo zaradi teh daril celote se morejo vzdržati. Celota zato tudi nima od njih koristi, zato pa tudi nobenega interesa, da bi jim poklanjala ugodnosti. Vsaka stvar

se mora na tem svetu zaslužiti, privilegiji pa še v posebni meri.

Če bi bila tudi vsa naša dežela prepredena s samimi nabavljialnimi zadrugami, bi se gospodarska sila dežele prav nič ne spremenila. Če bi pa bile v vsakem kraju produktivne zadruga, bi se dvignila gospodarska sila vsakega okraja in s tem vse dežele. Če nakloni banska uprava kmetškemu ljudstvu modro galico po nižji ceni, je to dejanje, ki je za kmetijstvo koristno. Čisto vseeno pa je, kdo to galico razdeli med prebivalstvo, če jo le pošteno razdeli.

To je ona temeljna razlika med produktivnimi in nabavljialnimi zadrugami in zaradi te razlike je tudi stališče trgovstva docela utemeljeno, da se namreč smejo podpirati samo zadruga, ki so celoti koristne, ne pa tudi zadruga, ki žive od celote. Ne konkurenčna zavist, temveč pravilno pojmovanje gospodarskih potreb dežele narekuje to stališče, ki se mora tudi konsekventno izvesti, če hočemo, da bo naše gospodarstvo napredovalo.

Kajti skupno delo v produktivnih zadrugah ustvarja čisto drugačnega duha, kakor pa neustvarjajoče delo nabavljialnih zadruga. Iz tega vidika naj pogledajo odločujoči činitelji tudi enkrat na delo naših zadruga in potem bomo slišali manj praznih fraz o združništvu, videli pa več pozitivnega in koristnega združnega dela.

Upravičene zahteve trgovcev s tekočimi gorivi

Trgovinski minister je izdal navodilo, da spadajo tudi tekoča goriva pod protidraginjsko uredbo ter da morajo po členu 2. te uredbe industrijska podjetja oz. njih zajednice prodajati tekoča goriva vsakemu trgovcu s tekočimi gorivi. To navodilo so sprejeli trgovci s tekočimi gorivi z zadoščenjem, hkrati pa so morali tudi ugotoviti, da to navodilo nikakor ne zadostuje, ker ga je znal bencinski kartel naravnost klasično izigrati. Zato je poslal Osrednji odsek trgovcev s tekočimi gorivi na ministrstvo za trgovino in industrijo predstavko, v kateri je jasno razložil, kakšno je danes stanje na trgu s tekočimi gorivi in kako si pridobiva bencinski kartel monopolni položaj.

Industrijske rafinerije so namreč obšle določbo čl. 2. protidraginjske uredbe na ta način, da nudijo nekaterim trgovcem tekoča

goriva po isti ceni, po kateri se prodajajo na črpalkah, oz. če se upoštevajo še vsi stroški, celo po višji ceni. Po takšni ceni pa trgovci blago ne more sprejeti, ker bi bil uničen. Na ta način si torej osvajaajo industrijske rafinerije monopolni položaj tudi v detajlni trgovini s tekočimi gorivi.

To izigravanje zakonitih predpisov je mogoče preprečiti le na ta način, da se maksimira tudi cena na debelo za tekoča goriva, zlasti pa za bencinsko mešanico in plinsko olje. Zato naj bi trgovinski in socialni minister določila, da spadajo tekoča goriva, zlasti bencinska mešanica in plinsko olje pod uredbo o kontroli cen in da se zato po čl. 3. odst. 4. te uredbe določijo maksimalne cene za tekoča goriva za vso državo.

Ker so detajlne litrske cene bencinske mešanice že določene, je treba za cene na debelo določiti

Ureditve gospodarskih odnošajev z Bolgarsko

Direktor devizne direkcije Kosta Ljubisavljević je pred dnevi odpotoval v Sofijo, da se dogovori s tamkajšnjimi pristojnimi činitelji o ureditvi gospodarskih odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarsko. Direktor Ljubisavljević se je v Sofiji sestal z guvernerjem Bolgarske narodne banke Gunevom in viceguvernerjem Kosevom. Nato pa je bil sprejet tudi od trgovskega ministra Zagorova in finančnega ministra Božilova. Na teh sestankih so se proučevala vsa vprašanja, ki se tičejo gospodarskih odnošajev obeh držav ter je bilo doseženo o vseh popolno soglasje. Govorilo se je tudi o olajšanju plačilnega prometa med obema državama.

Ker dosedaj še ni bil vpostavljen plačilni promet med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo, je bilo dogovorjeno, da se del izmenjave blaga med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo uredi s pomočjo bolgarsko-jugoslovenskega kliringa.

Predsednik Bolgarsko-jugoslovenske trgovske zbornice Valeš je priredil na čast direktorja Ljubisavljevića v hotelu »Balgarija« svečano kosilo, katerega so se udeležili tudi vsi vidnejši zastopniki bolgarskega narodnega gospodarstva.

Italija je dovolila izvoz vseh Jugoslaviji namenjenih surovin

Na seji Stalnega jugoslovensko-italijanskega gospodarskega odbora, ki je začela svoje zasedanje dne 4. junija v Rimu, se je govorilo tudi o ovirah, ki se delajo, morda nehoti, uvozu Jugoslaviji namenjenih surovin iz italijanskih pristanišč in skladišč v našo državo. Italijanske oblasti so nato vsestransko proučile te pritožbe ter izdale nalog, da se morajo Jugoslaviji takoj izročiti vse surovine, ki so blokirane v italijanskih pristaniščih ali skladiščih. Ta odredba pristojnih italijanskih oblasti pa se ne nanaša samo na blago, ki je že v italijanskih pristaniščih in skladiščih, temveč tudi na blago, ki se bo skozi italijanska pristanišča v bodoče uvozilo v Jugoslavijo. Poleg tega so izdale italijanske pristojne oblasti nalog, da se morajo vse formalnosti pri tranzitu surovin in blaga za Jugoslavijo čim bolj poenostaviti.

Jugoslovanski uvozniki naj zato izdajo svojim špediterjem potrebne naloge, da se blago čimprej uvozi v Jugoslavijo.

Neresnične vesti o naših letoviščih

Širijo nekateri temni elementi. Tako pripovedujejo, da so naša letovišča polna vojaštva, da so v vojni coni, da je obisk nekaterih letovišč sploh prepovedan ali vsaj zelo otežkočen. Vse te vesti pa so gladko izmišljene in popolnoma neresnične. Za obisk naših letovišč ni prav nobenih ovir in prav nobenih nerodnosti, temveč je njihov obisk tako lahak kakor je bil vedno. Vsi oni, ki širijo uvodoma omenjene vesti, hočejo samo begati ljudi, predvsem pa škodovati našim letoviščem, ki so letos zaradi izpadka tujih gostov še prav posebno navezana na domače goste.

Zato se ne ozirajte na vse te vesti, temveč obiščite naša letovišča, da si v njih lepoti, dobri urejenosti ter njih miru utrdite zdravje, pomirite živce in popravite dobro voljo.

Prizad je dobil monopol uvoza riža iz Bolgarske

Na drugem mestu poročamo o pogajanjih, ki jih je vodil direktor devizne direkcije Ljubisavljević v Sofiji s pristojnimi bolgarskimi činitelji zaradi ureditve nekaterih vprašanj, ki se tičejo zunanje trgovine med Jugoslavijo in Bolgarsko. Med drugim je bilo dogovorjeno,

da se bo mogel del uvoza ruskega blaga v Jugoslavijo plačati s pomočjo bolgarsko-jugoslovenskega kliringa. Kakor pa poroča sedaj »Jugoslovanski Kurir«, je bil pri teh pogajanjih dosežen sporazum tudi glede uvoza bolgarskega riža.

Ta uvoz se bo izvršil na podlagi kompenzacijske za modro galico in kavstično sodo. Naši pristojni krogi so sklenili, da se odstopi Prizadu izključna pravica uvoza riža iz Bolgarske. Baje bo dobil Prizad tudi monopol za uvoz italijanskega riža.

Mi se s temi monopolnimi pravici Prizadu nikakor ne moremo strinjati, ker se z njimi ovira svobodna trgovina. Tudi vse gospodarske organizacije te monopolne pravice Prizada odklanjajo kot nepotrebne in škodljive.

leg tega pa je v mestu nad 600.000 beguncev. Nemška letala so mesto že večkrat bombardirala.

Guverner Toulona je izjavil, da Toulon ni odprto mesto in da se bo mesto branilo, če bi bilo napadeno.

V Švico prihaja vedno več francoskih beguncev, zlasti mnogo žen, otrok in starcev. Tudi več tisoč francoskih vojakov je že prišlo v Švico. Vojaki so bili takoj internirani.

»United Press« poroča, da francoska vlada še ni dokončno zavrnila angleškega predloga za sklenitev francosko-angleške državne unije. Ni izključeno, da bo londonska vlada zato svoj predlog ponovila.

Poveljnik francoske vojske na Bliznjem vzhodu gen. Mittelhauser je izdal dnevno povelje, da se vojna nadaljuje v zraku, na kopnem in na morju in da sovražnost nikakor niso ustavljene.

Po italijanskih informacijah iz Rima se bodo nemške vojne operacije proti Franciji nadaljevale tako dolgo, dokler ne bo Francija sprejela vseh pogojev Nemčije in Italije.

Nemške čete prodirajo v Franciji v dveh smereh: proti Brestu in proti Toulonu. Zlasti pa skušajo priti čimprej v stik z italijansko vojsko na francoski vzhodni meji. Med drugim so zasedli Nemci pristanišče Cherbourg, mesta Nancy, Strasbourg, Luneville in Toul. Francoska vojska z Maginotove črte se še brani, vendar pa je njen položaj vedno nevarnejši.

Nemška letala so izvršila drug veliki letalski napad na Anglijo in to pot metala bombe tudi na nekatere kraje ob zahodni obali Anglije. Bombe so povzročile več požarov in tudi več ljudi je bilo ubitih. Tudi angleška letala so bombardirala nekatera nemška mesta.

Iz Londona poročajo, da so nemška bombna letala izvršila velik napad na angleško vzhodno obalo. Napad je bil največji od vseh dosedanjih nemških zračnih napadov ter je sodelovalo pri napadu nad 100 letal. Vojaški objekti niso bili zadeti, kakor poroča angleško poročilo. Sedem nemških bombnikov je bilo sestreljenih.

London poroča nadalje, da so izvedla angleška bombna letala velik napad na nemška mesta. Zlasti so bila bombardirana bencinska skladišča v Hamburgu. Ostali napadi so se raztezali od Hamma do Aachena in od Duisburga do Koblenza. Angleški bombniki so bombardirali tudi več industrijskih in vojaških objektov v severni Italiji.

Egiptске čete so se umaknile v libijske meje, da se prepreči vsak resnejši incident z italijansko vojsko. Zaradi tega je italijanski poslanik v Egiptu ostal še nadalje v Kairu, čeprav se je že pripravil na odhod. Predsednik egiptске vlade Ali Maher paša pa je izjavil, da bo Egipt izpolnil vse svoje obveznosti iz pogodbe z Anglijo.

Med Veliko Britanijo in Japonijo je bil podpisan sporazum o koncesiji v Tiencinu. S tem bo olajšana angleška plovba v kitajskih vodah.

Japonska vlada je naročila svojima poslanikoma v Rimu in Berlinu, da začneta diplomatske razgovore z nemško in italijansko vlado o izročitvi francoske Indokin. Japonski Japonski pravi, da je iz strategičnih razlogov zainteresirana na Indokini, zlasti pa da ne more trpeti, da bi se še nadalje pošiljalo Kitajski iz francoske Indokine orožje. »United Press« poroča, da je Japonija že zbrala nad 100.000 mož na otoku Hainanu, od koder bi se začel pohod proti francoski Indokini.

V angleški spodnji zbornici je vprašal neki poslanec drž. podtajnik Butlerja, če je vlada ukrenila potrebno, da bo mogla kupiti tanke, topove in letala v Sovjetski Rusiji. Butler je odgovoril, da naj bo miren, ker je vlada v tem oziru že ukrenila vse potrebno.

Ameriški predstavniški dom je izglasoval s 382 proti 8 glasovom deklaracijo, da bi se vmesala Amerika v vojno samo v primeru kršitve Monroeve doktrine.

Rooseveltov tajnik Early je demantiral vest, da bi nameraval predsednik Roosevelt posredovati med Francijo in Nemčijo.

Predsednik Roosevelt je preosnoval svojo vlado in sprejel v njo dva člana republikanske stranke. Republikanec Frank Knox je postal mornariški, bivši Hooverjev zunanji minister Stimson pa vojni minister. Hkrati je imenoval Roosevelt več republikancev za guvernerje v raznih državah. Za ameriško tradicijo je koalicijska vlada nekaj čisto izrednega in zato nekateri pričakujejo, da bo postavila nove koalicijske vlade imela pomen tudi še v zunanji politiki Združenih držav Sev. Amerike.

Ameriški zun. minister Cordell Hull je imel govor, v katerem je nenavadno ostro nastopil proti izolacionistom.

Umnejše gospodarstvo in veleblagovnice

Nekaj potrebnih ugotovitev

»Slovenija« je deloma ponatisnila naš uvodnik, v katerem ugotovljamo, da je v današnjem času edina rešitev v tem, da se dela več in bolje, ker narodi svojih izdatkov ne morejo znižati, če nočejo, da izgube svojo samostojnost in neodvisnost.

»Slovenija« se s to našo ugotovitvijo strinja, dostavlja pa, da obstoji umnejše gospodarstvo vsekakor v smotrni delitvi dela. »Trgovski list« da pa je svoje dni precej pisal proti trgovskim velikim obratom. S tem, kar je pisal »Trgovski list«, da se takšna podjetja izmikajo davkom, da odvaja kapital v tujino itd., se sicer strinja tudi »Slovenija«, vendar pa meni, da zaradi tega ni treba veleblagovnic prepovedati, ker zadržuje, če se navedene zlorabe preprečijo. Ne gre namreč, pravi »Slovenija«, da se večji obrati načeloma prepovedujejo.

Ta izvajanja »Slovenija« na vsak način zahtevajo nekaj pojasnila in odgovora.

Predvsem moramo ugotoviti, da nismo mi nikdar nastopili proti trgovskim velikim obratom, temveč le proti veleblagovnicam. Kajti veleblagovnice so čisto poseben tip velikih trgovinskih obratov in kar velja za veleblagovnice ne velja tudi za vse velike trgovinske obrate. Svoje stališče proti veleblagovnicam pa nismo niti najmanj spremenili in smo slej ko prej za popolno prepoved veleblagovnic, ker so te čisto nepotrebne, poleg tega pa v škodo domačim trgovcem, torej domačim gospodarskim ljudem.

Zmotno pa je tudi mnenje, da bi bile veleblagovnice potrebne s stališča racionalizacije dela. Če se že hoče govoriti pri veleblagovnicah o racionalizaciji, potem se more govoriti le o racionalizaciji profita, ne pa dela. Treba samo pogledati, kako veleblagovnice poslujejo!

Vse blago, ki obleži v velikih tovarnah, ali ki pride v konkurzno maso propadlih velikih podjetij, pride s pomočjo veleblagovnic na trg. Zaradi tega prodajajo veleblagovnice večinoma kvalitno slabše blago, kar pa ni v korist ne potrošniku ne celoti. Še vedno velja znani izrek angleškega trgovca, da nima toliko denarja, da bi kupoval manjvredno blago. Ze zaradi organizacije veleblagovnic se zato ne more govoriti o kakšni racionalizaciji dela pri veleblagovnicah. Blago, ki ga prodajajo veleblagovnice, je bilo že davno prej izdelano, a ker ni bila proizvodnja tega blaga zadosti racionalna, zato je ravno prišlo na vse zadnje v veleblagovnico. Narodno gospodarsko zato ni prav noben dobiček, če je promet v veleblagovnicah še tako velik, ker to blago za dvig blagostanja ljudstva nima nobenega pomena. Treba samo pogledati v veleblagovnice, pa se to takoj vidi.

Racionalizacija dela je v tem, da se znižajo proizvodjalni stroški, da se dvigne kakovost blaga, da se poceni življenje. Če se posreči, da pridela kmet več in da je tudi kakovost pridelkov višja, potem je to dobiček za celoto, ker bo več blaga na trgu in ker bo zaradi boljše kakovosti kmet vseeno dobil več denarja. Isto velja za tovarnarja, isto za obrtnika, isto za vsakega podjetnika. Tudi v trgovini je racionalizacija mogoča in vsak trgovec se mora po njenih

zahtevah tudi ravnati ali pa se neha njegova konkurenčna sposobnost. Podoželski trgovec, ki dela po 10 in več ur na dan za svoj obrat, ta je znižal svojo režijo na minimum. Pri tem pa gleda tudi na to, da nudi svojim odjemalcem čim boljše blago in po čim nižji ceni.

Racionalizacijo podjetij smo zahtevali predvsem zato, da se poveča proizvodnja in da se omogoči ljudem čim več novega zasluzka. S to temeljno zahtevo umnejšega gospodarstva pa so veleblagovnice v direktnem nasprotju. Čim več veleblagovnic je na trgu, tem več gospodarskih eksistenc je uničenih. Tega nihče ne more tajiti. Je sicer res, da najdejo mnogi v veleblagovnicah zaslužek kot prodajalci, pomočniki, blagajničarke in podobno. Toda kakšen je njihov socialni položaj! Nič ne govori bolj zgovorno o mižernosti njih položaja ko to, da so se trgovski pomočniki v celoti pridružili zahtevi trgovcev, da se veleblagovnice odpravijo.

Na vse zadnje pa tudi to ni vseeno, da so lastniki veleblagovnic dosledno tuji kapitalisti, ki nimajo

nobene drugega interesa na naši deželi, kakor da polegajo iz nje čim več profita. Ne more biti naše narodno gospodarstvo bolj neracionalno, kakor če trpimo veleblagovnice. Kajti z veleblagovnicami se uničujejo eksistence domačih ljudi, daje pa eksistenca tujemu velekapitalu. Bolj napačnega ravnanja si skoraj ni mogoče misliti.

Zato veleblagovnic z argumentom racionalizacije nikakor ni mogoče zagovarjati. Pač pa se lahko reče, da zahteva racionalizacija gospodarstva odpravo veleblagovnic in njih popolno prepoved. Naradili smo že enkrat veliko napako, ko smo dopustili, da je veliko tuje podjetje vzelo tisočem naših čevljarjev eksistenčno možnost, še težje napako bi zagrešili, če bi dopustili, da veleblagovnice ubijajo še tisoče trgovcev. Naš interes je, da pride čim več naših ljudi do kruha, ne pa da mečemo tujemu velekapitalu čim večje profite. Kdor pravilno presoja potrebe našega domačega gospodarstva, ta zato ne more zagovarjati veleblagovnic, ta mora biti njihov načelni nasprotnik!

Podpore vpoklicancem naj se plačujejo iz javnih sredstev

Na zadnji plenarni seji Zbornice se je govorilo tudi o dolžnosti podjetnikov, da plačujejo svojim pomočnikom za čas vojaških vpoklicev mezd. Na seji so navedli govorniki več drastičnih primerov, kako silna krivica se godi s tem nekaterim podjetnikom. Tako je bil n. pr. v Ljubljani vpoklican trgovec in vsi trije njegovi pomočniki, da je moral trgovec zapreti trgovino. Poleg tega pa naj plačuje še vsem pomočnikom plačo. Še več enako težkih primerov je bilo navedenih na seji zbornice, o čemer smo tudi poročali. Plenum zbornice je zato soglasno odobril predlog, da se plačujejo podpore vpoklicancem iz javnih sredstev, od podjetij pa naj bi se pobiral poseben prispevek, da bi bila vsa podjetja enakomerno obremenjena.

O tem predlogu poroča tudi zadnja »Nova pravda«, glasilo narodnega delavstva. Navaja glavno vsebino iz debate na zbornični seji ter se popolnoma strinja s predlogom plenuma zbornice. Dokaz več, da je bil predlog zbornice v vsakem pogledu utemeljen in da se naj zato tudi izvede. Ne gre za to, da bi se pomočnikom poslabšal položaj, temveč da se odpravijo krivice, ki jih morajo sedaj prenašati nekatera podjetja.

Politične vesti

Med Turčijo in Sovjetsko Rusijo bo v kratkem sklenjena nenapadna pogodba. Turški zun. minister Saradzoglu odstopuje v kratkem v Moskvo.

Turška vlada je izjavila, da se ne smatra več vezane po ankerski pogodbi s Francijo in Veliko Britanijo.

Reuter poroča iz Ankare, da je napravil Churchillov govor v Turčiji zelo močan vtis in da so turški vladni krogi prepričani, da bo trajala sedanja vojna še dolgo. V Sofiji so bile dijaške demonstracije. Dijaki so zahtevali, da se vrne Bolgarski Dobrudža in da dobi Bolgarska svoboden izhod na Egejsko morje.

Novi sovjetski poslanik v Bukarešti Lavrentjev je prišel v Bukarešto.

Bivši romunski zun. minister Gafencu je odpotoval v Moskvo, kjer bo skušal doseči sporazum s Sovjetsko Rusijo. V Moskvo je odpotoval na poziv sovjetske vlade.

Vzdolž Dnjestra je zbrala Rusija 16 divizij. Zelo velike čete pa so zbrali sovjeti tudi ob nemški meji. Sovjeti pa naglašajo, da imajo te čete samo defenziven namen.

Na seji francoske vlade, ki je bila pod predsedstvom Lebruna, je bilo po španskem poslaniku izročeno sporočilo nemške vlade, da bo nemška vlada takoj sporočila svoje mirne pogoje, kakor hitro bo francoska vlada imenovala svoje opolnomočence. Francoska vlada je

nato svoje opolnomočence imenovala.

Francoski pooblaščenca: general Hutzinger, veleposlanik Leon Noël, podadmiral Lecul in letalski general Bergeret so se vrnili z letalom takoj po prejemu nemških pogojev v Bordeaux. O vsebini pogojev se še nič ne poroča.

Francoska vlada je zaprosila s posredovanjem Španije italijansko vlado za sklenitev premirja in miru. Italijanska vlada je odgovorila enako ko nemška vlada in pozvala francosko vlado, da pošlje svoje pooblaščenca.

Maršal Pétain je imel po radiu govor, v katerem je dejal: Imeli smo premalo naraščaja, premalo orožja in premalo zaveznikov. Zato smo se morali vdati. Upali smo, da bomo mogli sovražnika zadržati na črti Somme-Aisne, a se to ni posrečilo. Sedaj smo imeli pol milijona manj vojakov ko l. 1917. Na naši strani je bilo sedaj 10 angleških divizij, v maju 1918. pa 85. poleg njih pa je bilo takrat še 58 italijanskih in 43 ameriških divizij. Izgubili smo bitko in sedaj moramo pokazati, če smo v resnici velik narod. Nauk te izgubljene bitke si bomo zapomnili. Po zmagi l. 1918. je bilo preveč zabave in premalo požrtvovalnosti. Zato nas je zadela nesreča. Bil sem z vami v dnevih slave, z vami bom tudi v sedanjih temnih dneh.

Francoska vlada je sprejela vse japonske zahteve in prepovedala vsak prevoz orožja ter vojnih potrebščin iz Indokine za Kitajsko.

Francoska vlada se je izselila iz Bordeauxa, da zaščiti mesto pred zračnimi napadi. Mesto šteje danes nad 300.000 prebivalcev, po-

Ali hočete imeti zadovoljne odjemalce?

Potem zahtevajte, da Vam stavijo obširno ponudbo za

čokolado, bonbone,
marmelado znamke

Grič

pri zastopstvu: **Bon-Bon**
Ljubljana, Miklošičeva c. 30. Tel. 44-42

Naše terjatve proti Italiji likvidirane

Zadnji izkaz o stanju naših kliringov navaja, da so vse naše terjatve proti Italiji likvidirane in da ima že Italija terjatve proti nam. Upajmo, da zaradi tega naš izvoz ne bo trpel. Tudi naše terjatve proti Madžarski so likvidirane in sedaj mi dolgujemo Madžarski. Gibanje kliringov v zadnjem tednu kažejo naslednje številke (vse v milijonih dotične valute):

15. VI. 8. VI.

Aktivni kliringi:		
Bolgarska din	3'68	3'18
Italija din	—	4'48
Madžarska din	—	5'23
Nemčija RM	4'80	5'10
Češko-Moravska Kš	15'44	35'37
Turčija din	5'71	5'57
Francija fr. fr.	11'32	9'23
Franc. kolonije fr. fr.	11'55	11'55
Spanija pezeta	2'93	2'93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1'33	1'33
Italija din	0'25	—
Madžarska din	8'30	—
Poljska din	18'89	18'89
Romunija din	7'85	8'17
Slovaška Ks	7'50	7'08

Prijava blaga v tujini

Direkcija za zunanjo trgovino je izdala naslednji poziv uvoznikom: Pozivajo se uvozniki, ki imajo blago v skladiščih inozemskih luk, nevtralnih ali vojskujočih se držav, pa nimajo možnosti, da bi to blago pripeljali v državo ali pa imajo blago na poti, da predložijo prijavo direkciji za zunanjo trgovino v Beogradu (Ratnički dom, poštni predal 18.818). V prijavi je treba označiti: 1. vrsto, količino in vrednost blaga, 2. kje je blago kupljeno (država in poreklo), 3. v katerem tujem pristanišču se blago nahaja in od kdaj, 4. iz katerih razlogov ni bilo mogoče blago pripeljati v državo, 5. ali so izpolnjene vse formalnosti, ki se zahtevajo za uvoz blaga v Jugoslavijo, 6. ali je blago plačano in na kakšen način.

Za blago, ki se nahaja na poti, je treba še označiti: a) ladjo, na kateri se nahaja dotično blago, narodnost ladje in v katero pristanišče je blago namenjeno, b) kje je verjetno dotična ladja.

Beograjska občina hoče biti regulator za cene drv

Posebno v lanskim zimam so se drva v Beogradu silno podražila ter dosegla tudi ceno nad 300 dinarjev za m³. Ker so tudi sedaj cene drv v Beogradu precej visoke, namerava beograjska občina ustanoviti posebno ustanovo, ki bi vodila trgovino z drvmi. Ta ustanova bi nakupila 150.000—200.000 kub. metrov drv in bi z njimi mogla nastopiti kot regulator za cene drv na beograjskem trgu. Beograjska občina upa, da bo mogla na ta način znatno znižati cene drv.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 18. junija objavlja: Uredbo o kontroli zaloge blaga — Odločbo o razširitvi kontrole cen — Spremembe in dopolnitve uvozne in izvozne tarife v predlogu zakona o občni carinski tarifi — Oprostitev proizvodov z dvolastniških posestev od uvoznih carinskih davščin — Imenovanje nove izpitne komisije za kinooperaterje.

Z demagogijo proti trgovcem

Nedopustna agitacija nabavljalne zadruga „Kmetška pomoč“

Nabavljalne zadruga žive večinoma na podlagi svojih privilegijev, torej na račun celote. To je nekaterim prišlo že tako v kri, da mislijo, da morajo svojo uspešnost dokazovati z napadi na druge, ne pa z navajanjem lastnih zaslug. Takšno postopanje je na vse zadnje za nešolane ljudi razumljivo in s tem tudi do neke mere oprostljivo. Nikakor pa se ne more oprostiti takšno postopanje šolanemu človeku, ki vendar ve, kakšna je resnica. Že celo pa se ne more oprostiti, če zavzemajo ti neosnovani napadi že obliko navadne demagogije, ki ima že hujšakaški značaj. Posebno v današnjih časih, ko je složno delo vsega naroda tako zelo potrebno, so takšne hujškarije proti nemu stanu

vredne vse obsodbe. Samo čuditi se je treba, da so takšne hujškarije v dobi popolne prepovedi shodov in javnih zborovanj sploh mogoče na javnih shodih. Zato svarimo tiste gospode, da takšne manire opuste, to tem bolj, ker so tudi v kričečem nasprotju z združno mislijo.

Ni pa treba še posebej poudarjati, da pomenijo ti demagoški očitki proti trgovcem težko zalitev trgovskega stanu, ki je vedno živel v najboljših odnošajih s kmetiskim ljudstvom, mu vedno pomagal in so bili tudi trgovci navadno tisti, ki so mu omogočili ustvaritev koristnih produktivnih in kreditnih zadrug.

O teh protitrgovskih hujškarijah pa smo prejeli naslednji članek:

Shodi „Kmečke pomoči“

Po Stajerskem se prirejajo v zadnjem času neki shodi kmečkega ljudstva, ki jih sklicuje predsednik neke nove zadruga po imenu »Kmečka pomoč«. Ne bi se bavili s temi shodi, če bi ne bili od številnih udeležencev opozorjeni, da se na teh blatijo trgovci kot največji škodljivci, ki prizadevajo kmetom veliko škodo. Samo prodajo »biksac in žarana bomo prepustili trgovcem, vse drugo pa bodo prevzela zadruga, je vzkliknil ogorčeni predsednik zadruga na nekem takem shodu.

Predsednika zadruga najbrže bodo v oči nekateri trgovske hiše. Tudi ne more preboleti, da so si nekateri trgovci omislili avtomobile. Naj bo povedano gospodu predsedniku, da so si trgovci vse to pošteno zaslužili in z velikim in dolgoletnim delom. S tem pa niso prav nič oškodovali konsumentov, ker je ravno podeželski trgovec tisti, ki je pomagal kmetu, da je vsako leto po ugodnih cenah vnovčil svoje pridelke in tako prišel v položaj, da si je tudi on lahko postavil lepe domačije. Mnogo trgovcev je svojo preveliko vnemo plačalo z vsem svojim premoženjem. Nekateri so propadli, ker so prodajali blago v nelojalni konkurenci ceneje, kakor bi ga smeli, drugi ker so nakupovali deželne pridelke po previsokih cenah. V obeh primerih je imel dobiček konsument ali producent, medtem ko je trgovec propadel in bil na cesti.

Vsak stan ima pravico in tudi dolžnost, da si pridobi toliko, da lahko preživlja sebe in družino. Vzemimo n. pr. stan, ki mu pripada tudi predsednik zadruga, ki sedaj tako napada trgovce. To je stan advokatov. Tudi odvetnikom lahko dokažemo, da so si pridobili vsaj po večini lepo premoženje, da posedujejo krasne hiše in vile, avtomobile in še mnogo reči, o katerih se podeželskemu trgovcu niti ne sanja. Da je v teh hišah, vilah in avtomobilih tudi mnogo dela kmečkih žuljev, ne more nihče oporekati, a še nikdar niso trgovci očitali odvetnikom ta premoženja. In vendar je velika razlika med delom trgovcev in advokatov. Delo trgovca je vedno riskantno. Če se mu kupčija posreči, je pač dosegel skromen dobiček, če pa se ne, gre izguba izključno na njegov račun. Odvetnik pa dobi vedno svoj delež, tudi če se

stvar ne obnese v prid njegovega klienta.

Sedaj pa k delovanju zadruga »Kmečke pomoči« same.

Iz letakov, ki se delijo kmetom, posnemamo naslednje dolžnosti združnikov: v prvi vrsti je seveda pristopnina po din 10—, ki se ne vrne. Zdržniki deleži so po din 5— in din 50—, po plačilni zmognosti združnika. Večji posestniki morajo vpisati tudi več deležev, največ pa do din 200— in so vsi deleži še tudi dobrote enkratnega jamstva v višini plačanih deležev. Posebno važno za združnike je določilo »pri nakupu blaga denar napreje«. Zadruga namreč ne bo kreditirala, ker se menda boji kake nove »kmečke zaščite«, ker so pri prvi izgubili po-

bila ta prav gotovo pravičneje razdeljena in bi tudi reveži imeli od tega koristi, ker bi trgovci navzlic temu, da bi bili zavezani dati živila po lastni nabavni ceni, vendarle dajali ta revežem tudi na kredit, ker je pri njih pač kreditiranje že vpeljano.

Galicu nudi zadruga po din 7— za kg, kar je gotovo ugodno. Kje pa naj reven posestnik dobi v sedanjem času potrebno gotovino, da bi si galico proti takojšnjemu plačilu nabavil? Saj ravno v teh mesecih nima večkrat niti za sol in mu mora trgovec tudi to kreditirati do jeseni?

Zadruga hoče posredovati tudi prodajo lesa. Ravno pri tem delu letaka pa najdemo posebno značilne pripombe. Posredovanje se be vršilo namreč na račun kmeta. Če bo imela zadruga pri prodaji srečno roko, bo stvar v redu, če se pa prodaja ponesreči, zadene izguba samo kmeta. Zadruga noče riskirati in bo take kupčijske posle, ki so nevarni, opravljala raje na račun svojih združnikov. Kake koristi bodo od tega imeli kmetje, je pa seveda drugo vprašanje?

Nadalje omenja letak, da bo dobil kmet izkupiček za les izplačan po odbitku združniških stroškov in potrebnega provizijskega zasluzka. Torej brez potrebnega zasluzka tudi pri zadrugah ne gre!

Debelo tiskano se bere v letaku (opomba o odbitku zasluzka je drobno tiskana), da je namen zadruga izločiti pri kmečkih kupčijah nepotrebne posredovalce. Kaj pa je potem zadruga, če ne nepotreben posredovalec, saj bo tudi ona pobirala za svoje posredovanje primeren zasluzek? Torej proč z njo, po njenih lastnih besedah, da ne bo škodovala kmečkemu ljudstvu.

Kaj zahteva zadruga?

Če strnemo vse, kar smo prej omenili v celoto, moramo ugotoviti, da zahteva zadruga, ki se imenuje »Kmečka pomoč«, od svojih združnikov naslednje:

1. pristopnino,
2. združne deleže,
3. jamstvo v višini plačanih deležev,
4. plačilo blaga pri nakupu v gotovini,
5. riziko eventualne izgube pri prodaji kmetijskih pridelkov gre izključno na račun kmeta,
6. pri prodaji in nakupu poseben provizijski zasluzek.

Kaj trgovci ne zahtevajo

Trgovci pa, ki se napadajo kot veliki izkoriščevalci kmetov, pa ne zahtevajo:

1. nobene pristopnine,
2. nikakih združniških deležev,
3. nikakega jamstva,
4. plačilo blaga po zmognosti kupca, največkrat šele ob času, ko kmet vnovči svoje pridelke,
5. riziko eventualne izgube pri prodaji pridelkov gre na račun trgovca,
6. potreben zasluzek, kakor ga zahtevajo tudi zadruga.

Iz gornjih podatkov pa lahko brez publega besedovanja ugotovimo, da so vendar le še podeželski trgovci oni, ki so in še bodo nudili kmetom večje koristi kakor zadruga, čeprav že preobremenjeni z državnimi, banovinskimi, občinskimi in drugimi dajatvami, ki pa zadrug ne zadevajo.

V letaku tudi ni nikjer povedano, kje bodo država, banovina in občine dobivale dohodke, če bodo vse trgovinske posle prevzela zadruga, ki pa se na vse kriplje branijo, da bi se vpregle v davčni jarem? Seveda je to vprašanje precej nerodno za združne voditelje, zato o tem niti ne razpravljajo. Tudi jih prav nič ne zanima vprašanje, kje bo potem banovina dobila sredstva za nabavo cenejših življenjskih potrebščin, da jih bodo zadruga v njih reklamo delile?

Očitki predsednika zadruga »Kmečka pomoč«, ki jih je vrgel na podeželsko trgovino, so torej povsem neosnovani, mogli bi se pa z večjim uspehom nasloviti na njegovo zadrugo.

Podeželski trgovci so lahko ponosni na svoje dosedanje delovanje med kmečkim ljudstvom, ker imajo dovolj dokazov za svoje koristno delo.

Bodite pionir

domače industrije,
priporočajte zobno
kremo CIMEAN

deželski trgovci težke tisočake, v dobro svojih dolžnikov-kmetov. V lepaku se objavila, da je kr. banska uprava poverila novo ustanovljeni zadrugi delitev banovinske moke, otrobov, špeha, koruze, živinskih krmil in galice. Ne vemo, kako pride ta zadruga k temu, da ji je kr. banska uprava poverila razdelitev živil po nižjih cenah, ko pa vendar še ni niti pare prispevala k stroškom nabave teh živil, medtem ko trgovci leto za letom plačujejo občutne banovinske doklade, pa se jih vendar odrija od razdeljevanja.

Kakor dosedaj pri vseh takih ubožnih akcijah, se bodo tudi tukaj okoristili v prvi vrsti premožnejši konsumenti, medtem ko revež ne bo dobil ničesar, ker pač nima potrebne gotovine za nakup. Če bi trgovci delili ta živila, bi

Lepi uspehi pivovarne Union

Deln. družba pivovarne Union v Ljubljani je imela svoj občni zbor za leto 1939. in sta nam bilanca in poslovno poročilo na razpolago. — Kakor iz poslovnega poročila vidimo, je prodaja piva še vedno več kot polovico manjša od prodaje prejšnjih normalnih let, ko pivo še ni bilo tako močno obremenjeno s trošarinami in drugimi dajatvami. Kako visoka so ta bremena, vidimo iz zaključnih računov, po katerih je družba v preteklem poslovnem letu plačala samo na trošarinah in davkih preko 17 milijonov dinarjev. Interesantno je, da so n. pr. v prejšnjih normalnih letih, ko je bila prodaja več kot dvakrat večja, bile skupne trošarine in davki manjši kot v zadnjem letu. Pivo je torej sedaj dvakrat tako visoko obdano kot prej in je potem razumljiva razmeroma visoka prodajna cena piva.

Prodaja piva pa se je napram letu 1938. vzlic temu nekaj zvišala, in sicer se je prodalo v zadnjem letu 48.186 hl piva (napram 40.971 hektolitrom v letu 1938.).

Zvišanje konsuma piva je gotovo pripisovati tudi okolnosti, da pivovarna Union vedno stremi za tem, da izboljša kakovost svojega piva in je unionsko pivo res prvovrstno in ga vsakdo rad pije. Tudi okolnosti, da pivovarna Union stori vse, da svoje odjemalce postreže dobro in točno, je gotovo mnogo pripomogli k zvišanju prodaje.

Iz številak zaključnih računov pa se more v ostalem reči, da pivovarna Union ni samo dobro fundirana, temveč se kaže pri tem podjetju tudi drugače najboljše gospodarstvo.

Cisti dobiček se je zaradi večje prodaje piva proti lanskemu letu nekoliko zvišal in se je v l. 1939. dosegel dobiček din 1.782.222'05 (proti din 1.502.797'22 v l. 1938.). Občni zbor je sklenil, izplačati dividendo din 6— za delnico (proti din 5— v lanskem letu), katera se izplačuje začeni s 24. junijem t. l. K temu se mora pač pripomniti, da se ni mogla doseči dividenda prejšnjih normalnih let, ki je znašala običajno din 10— za delnico.

Denarstvo

Kaj bo z ameriškim zlatom?

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. junija navaja naslednje spremembe (vse številke v milijonih dinarjev):

Kovinska podloga se je povečala za 41,3 na 2.228,2.

Devize izven podloge so se zmanjšale za 38,8 na 513,2.

Vsota kovanega denarja v banki se je zvišala za 3,5 na 416,5.

Posojila so se skupno zvišala za 13,2 na 1.973,0.

Escent bonov narodne obrambe je narasel za 231 na 3.629.

Obtok bankovcev se je povečal za 57,8 na 11.956,7 ter bo skoraj dosegel 12 milijard. Istočasno pa so se povečale tudi obveze na pokaz, in sicer za 232 na 2.091,1.

Dejanska vrednost podloge je izkazana s 3.565,1 ter se je zato skupno kritje zmanjšalo na 25,37%, samo zlato kritje pa na 23,27%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Rok za odlog plačil

je podaljšalo kmetijsko ministrstvo Hranilnici in posojilnici Sv. Tomaž pri Ormožu od 5 na 8 let, računajoč ta rok od 24. oktobra 1935.

Banca di Roma zvišala glavnico

Banca di Roma je na svoji letni glavni skupščini sklenila, da zviša delniško glavnico od 200 na 300 milijonov lir. Med 20. in 24. junijem bo ta sklep skupščine izveden. Lastniki starih delnic morajo na dve stari dobiti eno novo delnico. Pri opciiji se plača za vsako novo delnico 100 lir.

*

Nemški tisk piše, da so zlate rezerve Vel. Britanije bile zaradi vojne že občutno zmanjšane. Zlate rezerve Anglije da so padle od 10 milijard funtov v septembru 1939. na 3,5 milijarde v juniju 1940. Velik del zlatih rezerv da se je moral potrošiti za ohranitev tečaja funta. Nemški listi pišejo nadalje, da je morala Anglija potrošiti tudi znaten del svojih terjatev v tujini. Poleg tega pa bo morala prodati za nadaljnje vzdrževanje tečaja funta še mnogo vrednostnih papirjev, ki jih ima v tujini.

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suš. monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Svetovna proizvodnja zlata močno narašča, v še večji meri pa zlata podloga Združenih držav Severne Amerike. Vrednost svetovne zlate proizvodnje je znašala leta 1919. 648 milijonov dolarjev, l. 1938. 1118 in l. 1939. že 1370 milijonov dolarjev.

V še večji meri pa raste dotok zlata v Združene države. Še leta 1934. so bile cenjene zlate podloge v USA na 8238 milijonov dolarjev, l. 1939. na več ko 19 milijard dolarjev ali skoraj en bilijon dinarjev. Posebno rapidno so narasle zlate podloge v jeseni 1938, ko so se začeli znani dogodki po Evropi. Uvoz zlata je dosegel po stari dolarski vrednosti 1835 milijonov dolarjev. Kako velikanski je ta dotok, se vidi najbolje iz tega, da je znašal zlati dotok v USA za časa svetovne vojne, t. j. v letih 1915.—1918. le 1152 milijonov dolarjev.

Nad 70 odstotkov vsega zlata na svetu je danes v USA. Računati pa je s tem, da se bo tudi ta visoki odstotek še znatno dvignil, ker se morajo vsi nakupi surovin in vojnega materiala v USA plačati z zlatom. Nekateri menijo, da bi zato mogle narasti zlate podloge v USA na 90% vsega zlata na svetu.

Kaj naj stori Amerika s tem svojim velikim zlatom, se sprašujejo ameriški narodnogospodarski strokovnjaki. Vedno bolj pogosto se sliši od njih mnenje, da te velikanske zaloge le niso oni blagoslov, kakor bi bilo želeti. Drastično je to povedal zastopnik ameriškega zakladnega urada **Leffingwell**. Dejal je: Na slepo zaupamo svoji carinski tarifi, ki nas štiti pred uvozom blaga, in sicer tudi takšnega, ki bi nam moglo koristiti. Pohlepni pa smo po zlatu, ki ga ne moremo upravljati in ki ga zato zakopavamo v zemljo. Pospešujemo izvoz, kaznujemo uvoz, prepovedujemo posojila in kredite v tujino. izsesavamo zlato iz rudnikov in valutnih sistemov vseh držav na svetu ter s tem povzročamo, da postaja naša dežela za vse druge države vedno bolj neprijetna.

Postavlja pa se še drugo vprašanje: Kaj, če vrednost zlata pade, kar ni niti nemogoče, ko pa je zlato za druge narode vedno teže dostopno. V resnici je tudi vedno več držav, ki si pomagajo z deviznim gospodarstvom. Nemčija je n. pr. mogla izvesti vse svoje velikansko oboroževanje tudi brez znatnejših zlatih podlog. V sedanjem stanju bo zanjo zlata podloga še manj važna. In ravno tako tudi za večino evropskih držav, katerih zlato je v Ameriki blokirano.

Na drugi strani pa je seveda tudi res, da nudijo velike zlate podloge Ameriki tudi velike ugodnosti. Predvsem more Amerika s svojim zlatom še izvesti stabilizacijo valut in tudi doseči opustitev raznih ovir za mednarodno trgovino. Amerika je poleg tega danes čuvar zlatega zaklada sveta, kar ji daje vsekakor tudi neke prednosti. Hkrati pa čuva tudi svetovni valutni sistem. Če bi nehala Amerika s svojimi zlatimi nakupi, bi nastal pravi kaos na deviznih tržiščih. S temi nakupi naj se doseže stabilizacija valut. Iz tega razloga ni v Ameriki tudi govora ne več o zopetni devalvaciji dolarja.

Mogla pa bi se Amerika tudi oprostiti odvisnega zaklada, če bi n. pr. več kupovala v drugih državah ali če bi dajala v druge države posojila, s katerimi bi mogle te dvigniti svoje gospodarstvo in s tem povečati blagostanje po svetu. Toda v ta namen bi se morala iz temelja spremeniti ameriška gospodarska politika, kar pa ni posebno verjetno.

Posebno pereč problem o uporabi ameriškega zlata bo nastal po vojni. Velik del vojskujo-

čih se držav bo opustošen, v nekaterih državah še ne bodo popravljene niti škode prejšnjih vojn, potrebna bodo tuja posojila za obnovo dežel. Ali bo vsaj takrat dala Amerika posojila?

Če jih ne bo, se more zgoditi, da si bodo države pomagale na druge načine in vrednost ameriškega zlata bo padla. Morejo pa nastati tudi čisto novi sistemi, ki bodo zlati veljavi vzeli njen pomen. Nekateri finančni strokovnjaki v Ameriki to tudi že čutijo in v tem pogledu je silno zanimiva in značilna izjava drž. podtajnika v amerškem zunanjem ministrstvu **Berleja**, ki je v nekem predavanju pred dijaki dejal tudi naslednje: »Morda izgleda silno fantastičen predlog, da bi po vojni del naše zlate valute darovali kot svojo prvo pomoč narodom za gospodarsko obnovo njih držav in za vpostavitve mednarodne trgovine. Toda v nekaj letih ta predlog morda ne bo več tako fantastičen, kakor izgleda danes...«

Vsaka stvar na svetu ima le svojo relativno vrednost in tudi preobilica zlata, ker vsaka preobilica mora imeti tudi svoje negativne učinke.

Nizozemska Indija

Bogastvo Nizozemske odvisno od niene Indije

»Institute of Pacific Relations« je objavil poročilo o strateški in gospodarski važnosti Nizozemske Indije. Iz poročila posnemamo naslednje podrobnosti, ki jasno kažejo, kako je vse bogastvo Nizozemske odvisno od posesti Nizozemske Indije.

Po sodbi strokovnjakov dobiva Nizozemska vsako leto od Nizozemske Indije okoli 200 milijonov goldinarjev direktnega dobička ter okoli 120 milijonov goldinarjev indirektnega. Samo zaradi Nizozemske Indije je postala Holandska svetovna sila.

Ta njena kolonija daje eno tretjino vsega kavčuka, ki se potreši na svetu, nadalje eno petinko kositra in eno devetnajstino zemeljskega olja. Nizozemska Indija ima takorekoč monopol za kininsko skorjo ter je poleg tega važna dobaviteljica sladkorja, tobaka, palmovega olja, hoksita, kobre, raznih začimb itd. Na podlagi vseh teh velikih proizvodov se je uvrstila Nizozemska med srečne »posedujoče« države.

Ta veliki dobiček, ki ga daje Nizozemska Indija materni državi, ni seveda ostal prikrit drugim državam, zlasti je vedno zavidno gle-

dala to bogastvo Japonska, ki se je sedaj tudi že prijavila kot sila, ki je interesirana na nadaljnji usodi Nizozemske Indije.

Dolgo vrsto let se je čutila Nizozemska čisto varno zaradi posesti svoje kolonije, ker jo je štutila angleška mornarica oz. rivaliteta velikih sil. Sele v zadnjem času je začela Nizozemska skrbeti za večjo vojaško varnost svoje Indije ter dovoljevala tudi znatnejše kredite v ta namen. V prejšnjih letih pa je morala Nizozemska Indija sama poskrbeti za kritje vseh obrambnih izdatkov.

Pa da se vrnemo na gospodarski pomen Nizozemske Indije. Riž in druga živila pridobivajo v tej koloniji večinoma domačini, ki te pridelke tudi prodajajo. Eden najvažnejših izvoznih predmetov je bil včasih v Nizozemski Indiji sladkor. Danes izvoz sladkorja sicer ni več tako velik, je pa še vedno zelo pomemben. Holanci so investirali v sladkorno industrijo Nizozemske Indije okoli 800 milijonov goldinarjev. Glavni kapitali Nizozemcev so bili v prejšnjih letih vloženi v to industrijo. Zelo mnogo kapitala so vložili Holanci tudi v agrarne industrije. Po ne-

katerih sodbah znašajo te investicije tudi okoli 800 milijonov goldinarjev. V industrijo kavčuka ter v pridobivanje kavčuka je v Nizozemski Indiji skupno investirana približno ena milijarda goldinarjev. Polovica teh investicij pripada Holancem, druga polovica pa Angležem. V zadnjem času pa so začeli tudi domačini nalagati denar v plantaže kavčuka. Od drugih narodov so investirali denar v Nizozemski Indiji predvsem Američani in Japonci.

V zadnjih letih se je znatno povečala proizvodnja kobre in palmovega olja. Čeprav pripada večina proizvodnje kobre domačinom, je ta vendarle dejansko nekaj monopol neke holandske ladijske družbe, ki more brez vsake konkurence določati cene. V proizvodnji palmovega olja pa so udeleženi finančno v prvi vrsti Holanci. Njih investicije se tu cenijo na približno 100 milijonov goldinarjev.

Tudi iz teh gospodarskih podjetij imajo Nizozemci velik dobiček od Nizozemske Indije in brez nje bi se življenjska ravan nizozemskega prebivalstva prav globoko znižala.

Gospodarski ukrepi v Italiji

Zaradi vstopa Italije v vojno je bila izdana v Italiji cela vrsta gospodarskih ukrepov, ki naj zagotovijo nemoteno delovanje gospodarstva v vojnem stanju. Tako je prepovedano vsako dviganje cen za živila. Ne smejo se zviševati ne najemnine ne plače. Vsaka špekulacija naj se s temi ukrepi onemogoči. Da se povečajo državni dohodki, so bili nekateri davki zvišani. Da se prepreči špekulacija z zemljo, se je uvedel poseben davek pri prenosu nepremičnin. Vse plače, ki so bile doslej izpod eksistenčnega minima in oproščene davka, bodo odslej plačevale poseben 2% davek, ki se bo stekal v posebni fond za podpiranje rodbin v vojni umrlih vojakov. Nadalje se je uvedel poseben davek od dohodka članov upravnih svetov delniških družb. Ta davek bo znašal 5 do 20%.

Oproščeni pa so deloma ali popolnoma od davka na dohodek vsi davčni obvezanci, ki so bili mobilizirani.

Zunanja trgovina

Prizad poroča, da je po sklepu izvoznega odbora pri Narodni banki z dne 12. junija izvoz zgodnjega krompirja prepovedan, ker bi bila sicer nevarnost, da bi ga primanjkovalo v državah.

Romunija namerava v kratkem poslati v Sovjetsko Rusijo tudi trgovinsko delegacijo, kateri bi načeloval bivši trgovinski minister **Christu**. Z uradnih krogov pa se trdi, da je ta vest še prezgodnja.

H. N. Casson:

Business

(Prevedel Ivo Zor)

V deželah, ki so hkrati civilizirane in komercializirane, je pa čas — vrednota. Toliko šteje kakor denar. Čas je posebna oblika bogastva. Njeno veličanstvo ura stoji na tržišču, in mi se ji klanjamo.

Radi smo sužnji, vazali ure, ker vidimo, da je dobrotljiva in pravična vladarica ter nikoli ne pozabi nagraditi tistega, ki ji zvesto služi! Ona vlada nad vsemi, ki si v trgovskem svetu pridobivajo lavorike. »Čas je zlato« je velik, star pregovor trgovine. To je eden izmed najvažnejših osnovnih zakonov znanosti o »uspehu«. V današnji dobi napornega dela se ne more nihče v trgovskem svetu dokopati do pomembnejšega mesta, ako ne spoštuje časa.

Izumili smo ure, ki celo sekunde dele v petinke. Sekunda kot časovna enota je bila predolga. V petinki sekunde več ali manj se lahko marsikaj zgodi. Vlak, ki prevozi po štirideset kilometrov na uro, nas prepelje v petinki sekunde 2 1/2 m daleč, torej 1 m daleč v enajstinki sekunde.

Kaj vse dandanašnji v enem dnevu lahko storimo, je naravnost neverjetno. Samo mesto Pittsburg odpošlje povprečno po 300.000 ton različnega blaga na dan. Egiptski sužnji so gradili 20 let eno piramido. Današnji Pittsburg pa izgotovi v štirih tednih toliko blaga, kolikor ga gre v takšno veliko piramido.

Ko sem si ogledoval Fordove tvornice v Detroitu, sem prosil, naj mi povedo, kaj vse so izvršili prejšnji

dan. Pokazali so mi 1017 avtomobilov popolnoma izgotovljenih in sposobnih za prodajo. Po njihovih zapisnikih sem ugotovil, da včasih to število še prekoračijo.

Poraba časa zvišuje stroške. V čim krajšem času torej delo izvršimo, tem bolje; to je vzrok, zakaj si toliko prizadevamo za brzino in točnost, zakaj sekunde tako natančno merimo.

Morda na to stran nekateri obratovodje pretiravajo. Herriman, največji graditelj železnic, je izdal 10 milijonov dolarjev za gradnjo Lucinskega predora, skozi katerega si prihrani vsak vlak pol ure časa.

Spominjam se tvorničarja (menda je bilo v Montrealu), ki mi ni dovolil, da bi si ogledal tvornico. »V službi imam 600 žensk,« mi je dejal, »in sem z naročili preobložen. Če stopite v delavnice, si vas bo vsaka ženska ogledala in tako zapravila pol minute časa; 600 krat po pol minute pa je celih 5 ur. Prav žal mi je torej, zato morate počakati, da bo delo končano.« Morda je stvar nekoliko pretirana, ampak to pretiravanje, ki je malokje v navadi, je vse pohvale vredno. Košare za papir so le prevečkrat natrpane s sadovi zapravljenih ur in minut.

V osemurnem delavniku imamo le 480 minut, potemtakem pomeni vsakih zapravljenih pet minut en odstotek izgube. Proizvajanje pade na 99 odstotkov. Če izgubimo 50 minut, pade proizvodnja na 90 odstotkov itd. Kdo izmed nas se zavaruje vsak dan proti takim izgubam časa?

Ako si izposodimo 120.000 dolarjev po 5 odstotkov, plačamo vsako minuto po 4 cente obresti. Če se knjigovodja zmoti in vpiše posojilo za en dan prezgodaj, izgubimo 20 dolarjev. Veliko trgovcev je že propadlo, ker so

pozabili, da obresti kar naprej teko. Obresti so kakor želva v znani basni, počasi gre, toda nikdar ne obstane. Marsikaterega poskočnega zajca je zaradi njegove brezskrbnosti prehitela.

Zaloga trgovca je prav pogostokrat kakor izposojen denar. Ona je, kakor bi rekli, mrtev denar. Zaradi nje je treba plačevati obresti, osebje, kurjavo, svečavo, davek, reklamo itd. Če hočemo imeti varen dobiček, jo moramo hitro razprodati.

Proizvodni stroški neprodanega blaga rasejo s časom. To dejstvo je v prometu blaga neogibno, zato tudi ne uspevajo trgovci, ki mislijo, da je njih prodajalna skladišče, in nikoli ne poizkusijo prodati drugega blaga kakor samo tisto, ki ga kupec zahteva.

Poznal sem trgovce, ki jih je navdajalo neko notranje zadovoljstvo, kadar so ogledovali neprodano blago, ki se jim je kopičilo v trgovini. Kar zazdeli so se, češ, saj so gospodarji velike zaloge blaga, in so se trdno zanašali, da pride dan, ko bodo lahko ustregli vsakemu kupcu. Kupčija pa jim seveda ni uspevala. Zaslužek, ki bi ga lahko imeli, se je kopičil med zalogo na najvišjih policah. Prezrli so resnico, da čas podražuje nabavne stroške.

Tu vidimo velikanski razloček med denarjem in blagom. Vrednost denarja sčasoma narašča, vrednost blaga pa pada. Vsota denarja se v 15. do 20. letih podvoji, medtem ko blago, imovina, neprestano izgublja na vrednosti.

Denar narašča, imovina pojema. Kdor ima posla z blagom, naj hiti, kolikor more. Vso svojo energijo mora uporabiti, da bo hitreje izdeloval, hitreje prodajal in hitreje blago odpravljal. Prodajalce je treba prej vzgojiti,

Prijava čezmorskih predmetov

Na podlagi čl. 6. uredbe o nadzorstvu zalog blaga in v sporazumu z banom Hrvatske je minister za trgovino in industrijo odločil, da se prijave o zalozah blaga v smislu čl. 1. imenovane uredbe lahko sprejmejo do 22. junija letos zaključno s tem, da se prijavi stanje zalog na dan 15. junija letos. Za predmete, ki so posamično navedeni v čl. 4. imenovane uredbe, mora prijavitelj obsegiati ne samo tiste predmete, ki so neposredno iz tujine uvoženi, temveč tudi predmete, ki so po uvozu preprodani ali pa predelani v državi. Pod obvezno prijavo ne spadajo samo naslednji predmeti domačega izvora: riž, loj, ovčja volna in kože. Za vse ostale predmete, ki so naštetih v čl. 4. uredbe kakor tudi tiste, ki so bili že prej postavljeni pod nadzorstvo, morajo prijavitelji obsegiati vse blago, ki se nahaja pri osebah, označenih v čl. 1. uredbe.

Putnik je naklonil več podpor slovenskim tujskoprometnim krajem

Pred nekaj meseci je pozvala Tujskoprometna zveza v Ljubljani včlanjena tujskoprometna društva in druge svoje člane, da zaprosijo pri njej za dodelitev podpore iz kredita, ki ga je odredila uprava Putnika za kritje najvažnejših potreb tujskoprometnih krajev. Uprava Putnika je sedaj odobrila razne podpore, določila pa je, za katere vrste naj se podpore porabijo. To so zlasti: urejevanje polov in izprehajališč, postavljanje klopi, ureditev kopališč, nabava škropljivih voz, ureditev smuških terišč itd. Razveseljivo je, da je pokazal Putnik baš v sedanjih razmerah polno razumevanje za potrebe slovenskih tujskoprometnih krajev.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo se smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

preden bodo znali to ceniti. Treba jim je vteptati v glavo, da je deset danes sklenjenih kupaj več vrednih kakor enajst, ki jih jutri sklenemo. Dokazati jim je treba, da vsako odlaganje kupčije pomeni zmanjšanje dobička.

Znesek vsake kupčije lahko izrazimo prav tako v časovnih kakor v denarnih enotah. Ena izmed največjih zaslug specialistov uspeha je, da so naučili prodajalce upoštevati potrošek časa.

Noben tvorničar ne spozna vrednosti znanstvenega obratnega vodstva, dokler ne preštudira časovnih razpredelnice, ki morajo viseti po vseh oddelkih, kjer je delo drago in zahteva veliko spretnost. Vsak, pa najsi bo še tako bogat človek, se bo ustavil in se sklonil, da pobere srebrnjak, ki leži na tleh. In vendar trpi marsikateri delodajalec, o katerem se ne more reči, da je bogat, da se po nepotrebnem zapravljajo četrti in polovice ur v njihovih obratih. Veliko bolj nevarno pa je, če izgubimo po cele pol ure, kakor pa pol dolarja. Vsakdo lahko izgubljeni denar zopet najde, izgubljenega časa pa nikoli več!

Poraba časa pomnoži stroške. Torej hranimo čas! Hranimo najmanjše njegove enote! Čas je prava glavica življenja, vse drugo je bolj ali manj iluzorno. S časom si pridobimo življenje, značaj, denar in imetje.

Nikoli se ne lotimo te ali one kupčije, ne da bi upoštevali čas. Izkoristimo vsako minuto. Nepristano se izprašujemo, ali ne moremo še hitreje proizvajati, še hitreje prodajati. Naučimo se manjšati porabo časa.

Nikdar se ne bojmo, da prehitro napredujemo. Te nevarnosti sploh ni. Saj je tako dovolj počasnežev, preveč nesreč in zaprek, ki nas bodo ovirale. Počasnost pride sama od sebe, hitrosti pa se je treba naučiti.

Davčni svetovalec

Dodatni skupni davek za konfekcijo

L. B. v M. — Vprašanje: Sem trgovec in prodajam v svoji trgovini tudi narejeno obleko (konfekcijo), katero deloma dajem sam izgotoviti v trgovini po pooblaščenem mojstru, deloma jo kupim drugod. Mojster dela obleke tudi po meri iz mojega blaga. Davčna uprava zahteva, naj plačam za vso konfekcijo skupni davek, to je od vsega prometa, tudi od oblek po meri. Prosim za pojasnilo, ali je ta zahteva upravičena.

Odgovor: Promet s konfekcijo je zavezan dodatnemu skupnemu davku, ki znaša 25%. Za konfekcijo, ki je zavezana temu davku se smatra vse, kar se obleke izdelava v industrijskih podjetjih, konfekcijskih in drugih obratih ne glede na to, kako se vrši konfekcioniranje, to je ali ga vrše v podjetju samem ali pa se izvršuje izven podjetja na akord ali na kak drug način po drugih osebah, četudi so te samostojni obrtniki. V vseh teh primerih je plačnik skupnega davka podjetje, ki da naročilo za konfekcijo, ki se vrši na njegov račun.

Ako vam dela konfekcijo industrijsko podjetje ali tudi obrtno podjetje in morete dokazati, da je na njo v redu plačalo dodatni skupni davek, potem seveda vam tega davka ni treba še enkrat plačati, drugače pa zadene vas plačilo. Le obleke, ki jih izgotovi za stranke pooblaščen mojster po naročilu in po meri, niso zavezane temu davku, kajti vsakovrstno obrtno in maloproduzijsko konfekcioniranje ni zavezano dodatnemu davku, ako se vrši neposredno za potrošnika, to je po direktnem naročilu in po meri.

Za konfekcijo se smatra tudi perilo. — Davek se pobira od prodajne vrednosti konfekcionirane blaga, ne torej od prodajne cene. Kakor vidite iz pojasnila, je davčna uprava pod določenimi pogoji upravičena zahtevati dodatni davek od vsakogar, ki prodaja konfekcijo.

Trošarina za vino

L. M. v K. — Vprašanje: Dalmatinska oblastva zahtevajo za dalmatinsko vino, da plačam trošarino v Dalmaciji, kar se mi ne zdi prav, ker s tem izgubim ugodnost, da plačam trošarino, kadar vzamem vino iz svojega prostega shranišča. Prosim, kako bi moral ravnati, da bi to ugodnost obdržal.

Odgovor: Trošarina na vino spada med dajatve, katere so prid-

žane banovini Hrvatski. Zato je tendenca, da bi tudi za vino iz Dalmacije, ki prihaja v promet, oz. v potrošnjo v Sloveniji, pobrala trošarino v Dalmaciji, povsem razumljiva. Vprašanje pa je, ali je to stališče pravilno. Po našem mnenju nikakor ni v skladu z zakonskimi predpisi. Na trošarinske predmete se pobira državna trošarina, kadar se puščajo v promet ali potrošnjo. Vendar se trošarinski predmeti ne smatrajo, da so dani v promet, ako se izvozijo iz trošarinskega ozemlja, kakor ga predstavlja Hrvatska, v drugo trošarinsko ozemlje. V trošarinskem zakonu je dosledno izvedeno načelo, da se trošarina plača tam, kjer se blago troši. To se vidi na primer glede samoupravnih trošarin. Člen 75. zakona o državni trošarini glede banovinske trošarine nalaga samo na predmete, potrošene na njihovem ozemlju. Dokler bodo finančna oblastva v Dalmaciji na stališču, da ste dolžni plačati trošarino, vam ne preostaja drugega, kakor da se zahtevi vdate, obenem pa prosite za povračilo. Povračilo pogrešno ali preveč pobrane trošarine se zahteva v 6 mesecih od dne, ko je bila trošarina plačana. Po tem roku zastara pravica do povračila. Drugače je zaenkrat nemogoče doseči, da bi se koristili z ugodnostmi trošarine prostega skladišča. Kakor nam je znano, je tudi zbornica zahtevala pred kratkim s posebno spomenico, da se uredi to vprašanje v tem smislu, da se trošarina plača tamkaj, kjer se trošarinski predmet troši. Vendar zaenkrat še nima odgovora, kako stališče bo v zadevi zavzelo ministrstvo.

Cene za uvoz blaga

G. Ž. O. v Lj. — Vprašanje: Pradal sem v inozemstvo manjvredno blago, ki bi se v tuzemstvu obče ne dalo spraviti v denar oziroma vsaj ne po ceni, ki sem jo z izvozom dosegel. Vendar mi dela banka pri zavarovanju valute težave in zahteva dovoljenje devizne direkcije. Prosim za pojasnilo, ali je ta postopek pravilen.

Odgovor: Cene za izvoz našega blaga so pri nas minimalizirane. Izvozniki so navezani na najnižje cene po uradnem ceniku finančnega ministrstva, ki izhaja dvakrat na mesec. V zadnjem času se postavljajo devizne oblasti vedno na strožje stališče. Do sedaj ni bilo težko doseči, da se je izvozniku dovolil odpis, v zadnjem času pa jih enostavno odklanjajo in kličejo take izvoznike na zagovor. Poob-

laščenji zavodi morajo po neki odredbi devizne direkcije obvestiti izvoznike, naj se drže cen v ceniku. Kadar se pokaže znatnejša razlika v cenah, morajo od izvoznikov zahtevati, da pokažejo izdano dovoljenje devizne direkcije, preden jim izdajo izvozniška uverenja. Potemtakem je postopek Vaše bančne zveze pravilen.

Izvoz brez uverenja samo do din 50— vrednosti

G. Ž. O. v Lj. — Vprašanje: Cul sem, da je pri izvozu manjvrednega blaga neka meja za to, da ni treba valute zavarovati. Ker mi ta predpis ni znan, prosim, da mi ga navedete.

Odgovor: Pri izvozu blaga iz države mora biti za vrednost, večjo od din 50—, oziroma po teži nad 1 kg zavarovana valuta, izvoz pa je dovoljen z uverenjem valute, izdanim od Narodne banke ali kakega pooblaščenega zavoda. Zavodi morejo po splošnih deviznih predpisih izdajati uverenja za zavarovanje valute le za blago, za katerega izvoz se ne zahteva dovoljenje devizne direkcije. Zavarovanje ni potrebno samo v obmejnem prometu, ako to dovoljujejo trgovinske pogodbe oz. konvencije.

Koliko znaša kazen za račune, ki niso kolkovani?

G. Fr. H. v L. — Vprašanje: Organ finančne kontrole mi je ob priliki, ko mi je odvzel več računov, ki niso bili taksirani, pripočil, naj plačam 25kratno kazen

Mogočna zdravilna moč narave
se še posebno izraža v naravnih **ROGAŠKI SLATINI**

še pred razsodbo, ker bom moral sicer plačati 50kratno kazen. Prosim, kaj mi svetujete, ali je trditelj organa pravilna.

Odgovor: Po novih predpisih, ki so bili uveljavljeni lansko leto, plača oni, v čigar posesti se najdejo računi, ki niso kolkovani, res samo 25kratno kazen, toda v tem primeru se morate odpovedati vsaki pritožbi in morate izrečno prositi, da se ta ugodnost v Vašem primeru porabi. Vendar se tako zvana opustitev ne dovoli, če je bila oseba, ki hoče izrabiti te ugodnosti, že enkrat obsojena radi kakega taksnega prestopka. Če so pri Vas dani pogoji za opustitev, vam vsekakor priporočamo, da se je poslužite, ker boste sicer morali plačati 50kratno kazen. Opozorjam Vas pa, da bi morali prositi za opustitev vsekakor še preden bo davčna uprava izdala kazensko odločbo. Prošnjo lahko ob prvem zaslišanju pri davčni upravi podate na zapisnik.

Argentinska zunanja trgovina

Trgovinska bilanca za april je končala prvič v tem letu z majhnim primanjkljajem 1.240.000 pezov. (Izvoz: 156'3 milij. pezov, uvoz 157'54 milij. pezov.) Vrednost uvoza je bila višja kakor v obeh prejšnjih mesecih, toda manjša kakor v januarju. Večja vrednost ne soglaša z večjo količino, temveč je predvsem posledica naraščanja cen uvoženih predmetov, deloma pa tudi uvažanja drugih predmetov z večjo vrednostjo. Po količini pa uvoz letošnjega aprila celo zastaja za lanskim. Za vse prve štiri mesece tekočega leta je argentinska zunanja trgovina še vedno aktivna za 81'6 milij. pezov, kar je nekoliko manj kakor lani v istem času (95'4 milijonov pezov). Vrednost izvoza v tem času je znašala 664'65 milijonov pezov, količina pa 4'43 milijonov ton. Vrednost uvoza je bila 583'05 milij. pezov, (lani 416'37) in količina 2'99 milij. ton (lani 3'12). Vrednost uoza je torej narasla za 40%, medtem ko je količina padla za 4'4%. Vrednost izvoza pa je v

teh štirih mesecih polagoma padala. Ta razvoj povzroča skrb argentinskim gospodarstvenikom, ker je zaradi izgube trgov v Skandinaviji, Finski, Holandski in Belgiji pričakovati še poslabšanje. Izguba skandinavskega trga se že nekoliko pozna v teh številkah, za druge pa sploh še ne. V teh štirih mesecih je stala Ni-zozemska, ki je sprejela blaga za 46'34 milij. pezov ali 7% celotnega izvoza, na 4., in Belgija z uvoženim blagom v vrednosti 33'7 milij. pezov ali 5'1%, na 5. mestu kot argentinski odjemalec. V istem času je dobivala Argentina iz Belgije, ki je med argentinskimi uvozniki bila na 3. mestu, blaga za 21'32 milij. pezov ali 5'2% svojega uvoza, in iz Holandske blaga za 8 milij. pezov ali 2%. Izpad teh trgovinskih zvez se bo pri prihodnjih poročilih gotovo pokazal predvsem kot padec argentinskega izvoza. Pridobitev novih trgov, ki bi bila za Argentino nujno potrebna, posebno za koruzo in laneno seme, je v sedanjih razmerah silno otežkočena.

Poleg tega pa prinaša hitrost med delovnim časom ne samo več denarja, marveč tudi več oddiha. To se pravi: Kadar delamo, delajmo kakor znanstven precizijski aparat, samo tedaj smo prej prosti in smo tisto, kar si sicer vedno želimo biti.

Marsikateri trgovec dela do petih, pa bi že ob treh lahko vse opravil, ako bi bil le vedel — kako.

Sedmi nauk.

Promet blaga poveča stroške.

Odkritje strojev, vlakov, parnikov in avtomobilov je napravilo ta nauk silno važen. Odkar se je trg tako razmahnil, odkar je vzajemnost med trgovino in industrijo tako tesna, je vprašanje odprave blaga največjega pomena za vse, ki hočejo proizvodne stroške zmanjšati.

Dokler so poznali le ročno delo in so prevažali blago s konji, dokler so bile mezde majhne in je zadostovala vsaka majhna vas sama sebi, še ni bilo nobenih tako dragih odprav blaga, da bi ljudem prizadevale posebne skrbi.

Marsikateri dninar je stanoval po pet kilometrov od polja, ki ga je obdeloval, in je hodil tja peš, kar se mu ni zdelo nič čudno. Izgubil je tudi po tri ure vsak dan samo s hojo. Kaj se je on zmenil za to? Zaslužil je okoli pet centov na uro, včasih tudi manj.

Tedaj še ni bilo večjih tvornic; ni si bilo treba kakor danes ta dan beliti glave, kako bi se dala pri 1000 delavcih prihraniti po 1 minuta časa. Posamezni obrati so bili majhni in so počasi obratovali; naših velikanskih trgovskih organizacij tedaj še ni bilo.

V tistih preprostih časih je izgotovil par čevljev

čevljar sam, urar je naredil uro, kolar voz, tedaj še niso poznali delitve dela, in tako ni bilo nikdar prilike, da bi proučevali njene elemente.

Danes zahteva izgotovitev enega para čevljev 72 različnih operacij, torej sodelovanje 72 delavcev. Imamo tvornice, ki zaposlujejo po več ko 5000 delavcev, toda nihče ne zadostuje sam sebi, nihče ni neodvisen. Ljudje in blago se pomikajo v veletoku naprej. Vse hiti sem in tja.

Danes potujemo tudi 1000 km daleč, da obiščemo kupa. Pol sveta prepotujemo zaradi enega. Zlasti v Združenih državah mislijo, da človek ni pravi trgovec, ako ne potuje.

Skozi trgovski svet drevi življenje kakor nevihta brez prestanka. Zdi se, kakor bi bili zgradili velikanski mehanizem za kaljenje miru. V vseh deželah na svetu pošiljajo blago na ogled. Ako kupcu ne ugaja, ga vrne. Pošljejo mu drugega. Kaj zato?

Telefoniramo, da želimo komu »dobro jutro«. Brzopovno sporočimo, da pridemo domov na kosilo. Po kablu povprašamo za ceno zobotrebcev. Potujemo iz najbolj fantastičnih in dozdevnih vzrokov. Blago pošiljamo sem in tja, kakor da je trgovina partija tenisa.

Doba dobrodušnih pošiljkonov je minila. Zivimo v času najneverjetnejše hitrosti. Če potujemo, ne pomeni kilometer več od ene minute, in če se pogovarjamo po telefonu, nima razdalja sploh nobenega pomena več. Oddaljenost sploh več ne ovira razgovorov.

V takšni dobi radi cenimo to premikanje že zaradi njega samega. Imamo ga za produktivno stvar. Mi pozabljamo neizpodbitni nauk: Premikanje blaga zvišuje stroške.

Trgovinski register

Izbrisale so se tvrdke:

Rataje & Comp. v Lepi njivi, trgovina z mešanim blagom, zaradi opusta.
 Ferd. Ferlinz nasl., trgovina s šolskimi potrebščinami in papirjem v Mariboru, zaradi prestanka.
 Klesin, industrija in trgovina z lesom, Leškovič in Tomašević, zaradi prodaje.
 Ciuha Josip, mestni stavbenik v Trbovljah, zaradi opusta.

Uradno so bile izbrisane naslednje firme:

Albert Schäfer, nasl. Vilma Rudholzer, trgovina z mešanim blagom,
 Aleksander Skaza, trg. agentura in komisijska trgovina.
 The Oliver Trading Office E. Weinhold, prodaja pisalnih strojev »Oliver«.
 Viljem Spitzer, izdelovanje in prodaja žganih pijač.
 Alojzij Klasek, trgovska agentura,
 Reicher & Turk, trgovina z lesom, vsi v Ljubljani.
 I. Razboršek, trg. z mešanim blagom in dež. pridelki v Litiji.
 Anton Bonač, trgovina z mešanim blagom in žganjetov v Begunjah pri Cerknici.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 26. junija ponudbe za dobavo med; 2. julija preizkusnega aparata; 9. julija brezživnih cevi ter jamskega kabla.
 Artilerijski tehnični zavod mornarice, Lepetane, sprejema do 30. junija ponudbe za dobavo akumulatorjev; 2. julija cevi za pitno vodo iz konoplje.
 Direkcija drž. rudnika v Kakmju sprejema do 1. julija ponudbe za dobavo raznih ključavnic; 8. julija belih papirnatih vrečic ter 1.000 kg bombaža; 15. julija 2.000 kg bombaža ter jermen.

Komanda pomorskega arzenala v Tivatu sprejema do 1. julija ponudbe za dobavo drv, raznih potrebščin za dimnikarska dela, brezživnih cevi ter čistega parafina; 4. julija raznega platna, raznega papirja in lepenke ter vrvice, pocinkanih sodov za mast, grafitnih loncev, košar iz vrbe; 5. julija lopat za premog, vozčikov iz jeklene pločevine za premog, cevi za od-takanje bencina ter hrastovih desk.
 Pomorska vojna akademija v Dubrovniku sprejema do 4. julija ponudbe za dobavo letnih belih maj iz bombaža, čevljev iz boka, platnenih belih čevljev, perila, nogavic iz bombaža, raznih rokavic, žepnih robcev, brisač in drugega pribora za mornarske obleke.
 Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 13. julija ponudbe za dobavo raznih profilov in jeklene žice.

LICITACIJE

Dne 24. junija bo v pisarni referenta inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za postavitev šupe na aerodromu v Mariboru; 25. junija za oddajo del za popravilo krova vojašnice »Vojvode Mišića« v Ljubljani in dne 5. julija za popravilo objekta vojašnice »Kralja Petra« v Ljubljani.
 Dne 27. junija bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu pismena licitacija za dobavo dveh strojev za pranje perila.
 Dne 3. julija bo v intendanturi štaba savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo 3.000 železnih sodov za petrolej.
 Dne 4. julija se bo sklepala pri direktiji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu pismena pogodba za dobavo 50.000 kg kalcijevega karbida; 16. julija bo licitacija za dobavo naprave za zasipavanje odkopa.
 Dne 6. julija bo v računovodstvu zavoda »Sarajevo« v Sarajevu licitacija za popravilo vojnih objektov.

Dne 8. julija bo pri direktiji pomorskega prometa v Splitu ofertna licitacija za dobavo stroja za blanjanje.
 Dne 9. julija bo pri Izpostavi banke oblasti v Splitu licitacija za dobavo vodovodnih cevi.
 Dne 8. julija bo pri Upravi »Barutane« v Kamniku licitacija za dobavo 200.000 kg parafina; dne 1. julija bo direktna pogodba za dobavo 100.000 kg kalijevega solitra in dne 10. julija za dobavo laboratorijskega steklenega in porcelanskega materiala.
 Dne 8. julija bo pri štabu mor-

narice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo raznih žarnic; 10. julija vijakov, matic in zakovic ter raznega elektro-materiala.
 Dne 12. julija bo pri gradbenem oddelku direktije državnih železnic v Zagrebu pismena licitacija za dobavo rečnega peska.
 Dne 10. julija bo pri Upravi 1. oddelka vojnotehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju pismena pogodba za dobavo raznega usnja in dne 11. julija za dobavo obdelanega lesa.
 Dne 20. julija bo pri štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu

licitacija za dobavo azbestnega materiala.
 Dne 22. julija bo pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo nafte in petroleja; 23. julija za dobavo karbida; 25. julija raznih ščetk.
 Dne 16. julija bo pri Vojnosanitetskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo razne emajlirane posode; 19. julija za dobavo zidnih ur ter formalinskih svetilk; 20. julija za dobavo lipovih desk.
 (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

riška admiraliteta je takoj po izdaji dovoljenja naročila nove ladje v ladjedelnih.
 Ameriška mornarica namerava zgraditi 8 oklopnih s po 48.000 ton. Z novimi ladjami, ki se grade ali ki so naročene, se bo skupna tonaza ameriške vojne mornarice povečala na 3.670.000 ton.
 Obvezno delovno službo, ki bi trajala eno leto, nameravajo uvesti v Združenih državah Severne Amerike.
 Predsednik kanadske vlade je izjavil, da se je kanadski ekspedicijski zbor izkrcal v Islandiji.
 Kanadskemu parlamentu bo predložen zakonski načrt o uvedbi obvezne vojaške službe, ki pa bo veljala samo za ozemlje Kanade. Izven Kanade se bodo uporabljali samo prostovoljci.
 V Talin je prišel Zdanov, član predsedništva vrhovnega sveta Sovjetske unije.
 Iz Rima so odpotovali poljski, nizozemski in norveški diplomatski zastopniki.
 Bivši poljski zunanji minister Beck je bil te dni — po poročilu lista »Segodnja« v Rigi — v Bukarešti ter kupil dve sladkorni tovarni v Bukovici. Za tovarni je dal okoli 200 milijonov zlotov.
 Štirje novi letniki so bili vpo-klicani v Angliji.
 Nemški statistični urad objavlja, da je bilo v Nemčiji lani sezidanih približno 220.000 novih stanovanj.
 Po zasedbi Nizozemske so se gospodarske zveze med obema državama še močno okrepile. Nemčija uvozi iz Nizozemske sedaj dnevno okoli 250 vagonov razne sveže povrtnine.
 Trgovinska pogajanja med Švico in Dansko se bodo te dni začela.
 Angleške železnice nameravajo znova zvišati železniške tarife, čeprav so dosegle lani zelo dobre uspehe. Zvišanje se utemljuje z zvišanjem delavskih mezd.
 Vse municijske tovarne v Združenih državah Sev. Amerike bodo v bodoče delale po 24 ur dnevno. Delovni čas delavcev je bil podaljšan na osem ur dnevno.

Vpliv vojne na lesni trg

Iščejo se nova lesna tržišča

Vojni dogodki so povzročili v svetovni trgovini, zlasti pa tudi v mednarodni lesni trgovini znatne motnje. Dve državi, ki sta bili vedno zelo važni kot odjemalki lesa, Belgija in Nizozemska sta sedaj popolnoma izločeni iz svetovne trgovine. Nizozemska je uvažala les iz Sovjetske Rusije, iz baltičkih in skandinavskih držav, dočim je uvažala Belgija zlasti iz Poljske, Rusije in tudi iz srednje-evropskih držav. Izpadek obeh držav na lesnem trgu je imel velike posledice v državah, ki so dobavljale les in zato sedaj iščejo Švedska, Slovaška in Finska nova tržišča. Zlasti skušajo obnoviti lesno trgovino z Dansko. Težava pa je v tem, ker je danska vlada izjavila, da zaenkrat ne more dati na razpolago deviz. Zato se vodijo sedaj pogajanja, da bi se uvedli v Dansko klirinški obračuni. Ustavitev izvoza je tudi znatno vplivala na notranje trge ter je padla na Švedskem cena za okrogli les za približno 20%. Sedaj je nastopila v severnih državah kot nov kupec Nemčija. Njena potreba na lesu je zelo velika in zato se bo njen nastop poznal na vseh trgih.

Od teh je sedaj odrezana. Zaradi vstopa Italije v vojno pa tudi ne more dobivati več lesa iz srednje-evropskih držav. Zato je začela sedaj Anglija trošiti svoje lastne rezerve ter seka gozdove zlasti v Skotski. Poleg tega pa skuša nadoknaditi izgubo prejšnjih dobaviteljev z nabavami v Kanadi. Težava pa je v tem, ker je londonsko pristanišče pod dosegom nemških bombnikov, dočim so pristanišča na zapadni angleški obali manj dobro opremljena.
 Splošna zmešnjava v svetovni lesni trgovini se kaže celo v Ameriki. Prej je Amerika največ izvažala lesa v Anglijo in na Japonsko. Sedaj je ta izvoz znatno zmanjšal, ker ameriške ladje ne smejo pluti v angleška pristanišča. Šele s posredovanjem nevtralnih držav more priti ameriški les v angleška pristanišča. S tem pa se prevoz zelo podraži, a tudi znatno zakasni. Trgovinska pogodba z Japonsko pa je odpovedana. Poleg tega pa se je Japonska tako silno zapela v vojno s Kitajsko, da se te vojne nikakor ne more rešiti. Ta vojna pa zahteva mnogo denarja in zato primanjkuje Japonski deviz.

Tako se povsod iščejo izhodi iz teže situacije in skušajo najti nova tržišča. V južnovzhodnih evropskih državah je položaj v glavnem neizpremenjen, dasi je tudi tu položaj poslabšan. Italija in Nemčija sta še nadalje veliki odjemalki balkanskega lesa. Iz Jugoslavije in Slovaške gre nadalje les tudi v Švico ter Madžarsko. V zadnjem času pa je začela izkoriščati Švica v večji meri tudi lastne gozdove, ker je cena za les že previsoka. Romunija pošilja še nadalje svoj les predvsem v dežele Bližnjega vzhoda. Vendar pa bo vstop Italije v vojno trgovino s temi deželami otežkočil.
 Jugoslavija izvažava v zadnjem času največ v Italijo in Madžarsko, v druge države manj, v zapadne države pa skoraj nič. V zadnjem času pa se zelo zanima za našo bukovino Španija.
 Nadaljnji razvoj razmer na lesnem trgu je v največji meri odvisen od nadaljnjega razvoja politične situacije in vojnih dogodkov in zato je treba kalkulirati previdno in zato je priporočljiva tudi previdna vzdržnost pri vseh lesnih zaključkih.

Cene so tudi na mariborskem trgu še vedno v dvigu.
 Podražil se je krompir, ki je sedaj že po 275 din kg; novi krompir je po 6—8 din, italijanski ima isto ceno. Čebula je po 6 din kg, česen po 12—18 din kg, zelje (glava) po 6 din, kisló zelje po 5 din kilogram, kislá repa po 3 din, kumarec komad 2—8 din, karfiola komad po 150—2 din, glavica ohrovtá je po 1—5 din, hren je po 7—9 din kg, buče so po 6 do 12 din komad, italijanski paradiznik je po 20 din kg, solata po 2 din glavica, špargeljni so po 10 do 12 din kg, fižol v stročju 12 do 14 din kg, grah v stročju 5—8 din kilogram, luščen grah 750—10 din liter; ostala zelenjava pa ima stalne cene.
 Tudi mlečni izdelki so dražji, zlasti pa smetana in maslo. Smetana je liter po 12 din, čajno maslo po 40 din kg, surovo maslo pa po 32 din kg. Jajca so še vedno po dinarju.
 Prav takšna draginja je na perutninskem trgu, kjer prodajajo kokoši po 25—35 din, par piščancev pa po 32—50 din.

Mariborski trg

Doma in po svetu

ne položaja, deloma pa zaradi pomanjkanja kredita so morale ladjedelnice ustaviti delo.
 Razstava protiletalske zaščite na ljubljanskem velesajmu je vedno zelo dobro obiskana. Samo zadnje nedelje je obiskalo razstavo 7356 ljudi. Razstava pa je v resnici tudi dobro organizirana in nudi silno mnogo poučnega gradiva, da pride vsak obiskovalec razstave na svoj račun.
 Združenje čevljarjev v Ljubljani je sklenilo, da se zaradi podražitve usnja podraže čevljarški izdelki in tudi vsa čevljarstva popravila. Na obnem zboru je večina grajala one čevljarске mojstre, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti do čevljarških pomočnikov.
 Novi sovjetski veleposlanik v Rimu Goreljkin je izročil italijanskemu kralju in cesarju svoje poverilne listine.
 Nemški radio poroča, da je izdal maršal Petain francoski vojski povelje, da se še nadalje upira nemški vojski.
 Predsednik francoskega senata Jeanneney je odpotoval v Lizbono.
 V Parizu so zopet začeli izhajati listi. Kot prva sta izšla »Matin« in »Journal des Debats«. V tiskarni »Tempa« se bo tiskal nemški vojaški list »Die Westfront«.
 V Pariz je prišel vodja nemških SS-oddelkov in šef nemške policije Himmler.
 Francoski notranji minister je izdal na vse francoske prebivalstvo poziv, naj vsak ostane na svojem mestu. Javil je nadalje, da bodo vsa francoska mesta z več ko 20.000 prebivalci proglašena kot odprta mesta, ki se ne bodo branila.
 Skoraj vse francoske ladje so zapustile francoska pristanišča in odpule v Anglijo ali v afriška pristanišča. Tudi francoska letala so večinoma odletela v Afriko, kakor se poroča iz Madrida.
 Ameriška admiraliteta je dovolila, da se proda zaveznikom deset ameriških torpedov in deset posebnih ladij za boj proti podmornicam. Te ladje so narejene na podlagi najnovejših izumov. Ame-

Tudi v Franciji se je položaj čisto spremenil. Najbolj bogati gozdni kraji so bili takoj v začetku v vojni coni. Nastalo je pomanjkanje papirja, da so morali pariški listi omejiti svoj obseg. V detajlni trgovini se ni smelo blago več zavijati v papir. Nevarnost pa je, da se bo v Franciji pojavilo tudi pomanjkanje drv, ker si Francija ni mogla zaradi naglega poteka vojnih dogodkov nabaviti potrebnega kuriva v svojih kolonijah. Ponudba premirja je še bolj poostriala položaj.
 Tudi v Angliji se močno čutijo posledice vojne. Anglija je dobivala pred vojno večino lesa iz se-

**KNJIGOVEZNICA
 JUGOSLOVANSKE
 TISKARNE**
 reg. zadr. z o. zav.
**LJUBLJANA
 KOPITARJEVA 6**
 *
 Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štracc, journalc, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

BIRMANSKA DARILA
 ure, zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar — LJUBLJANA
 SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

LJUDSKA POSOJILNICA v LJUBLJANI
 z. z. neom. i., Ljubljana, Miklošičeva cesta 6,
 v lastni palači nasproti hotela „Union“
 Obrestuje hranilne vloge najugodnejše • Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%.